

בלי הדתנים!

ליבראלית העצמאית, "רשימת העולם הזה — כוח חדש" (ואם ירצו בכך — גם שתי המפלגות הקומוניסטיות). לחזית כזאת יהיו 14 עד 18 קולות בכנסת.

יתחייבו כל שותפי החזית שלא ינהלו משא-ומתן קואליציוני נפרד, וכי לא ייכנסו לשום קואליציה בהשתתפות המפלגות הדתיות. תעבר החזית תוכנית מינימום מוסכמת ל"קואליציה הבאה".

אם תהינה כל המפלגות האלה נאמנות להבטחות הבהירות שלהן, אין כל קושי לעבר תוכנית מינימום כזאת. היא תכלול:

- ביטול המימשל הצבאי מיד. כלומר: ביטול מוחלט, לא רק של המנגנון, אלא גם של כל מסכת החוקים

רצה בשותפות עם מפ"ם. הוא העדיף את השותפות עם הדתנים. כי כבר אז חלם על מיבצע יסודי ועל שלטון ביטוי חנוניסטי.

לכן חתם עם הדתנים הסכם סודי מביש, שנתן דחיפה עצומה לכפייה הדתית. ואילו מפ"ם, שהחליטה להיכנס לקואליציה בכל מחיר, נכנעה להסכם זה — כשם שנכנעה לאחר מכן למיבצע יסודי מבלי לפרוש מן הממשלה.

כאשר הזכרנו את הדבר ליעקוב חזן לפני חודש, הודה בשגיאה ומסר הצהרה חגיגית שהדבר לא יחזור לעולם. הוא הצהיר (אתגר, 14.10.65):

"אילו היתה חוזרת היום הסיטואציה של 1955, שאפשר להקים ממשלה בלי הדתנים, אנחנו היינו אומרים: או עם הדתנים — אבל בלי כפייה דתית, או עם כפייה דתית — אבל בלעדינו".

עכשיו הגיע הזמן לפרוע את השטר. כי לוי אישכול זומם קואליציה עם הדתנים, עם ה-

בחירות עברו. הפלאקאטים עדיין דבוקים על הקירות. הסיסמות עדיין מהדהדות באוזני הבוחרים. הגיעה עת להגשמה.

האם יצדקו הציניקאים, האומרים כי הבטחות-בחירות ערכן כקליפת-השום? אותם הבטוחים כי כל הפוות הגיבוריות שתמימה בבגידה עכורה?

זוהי שעת-המיבחן. בעיקר לשתי מפלגות: מפ"ם והליברלים העצמאיים. אליהן — ואל 120 אלף בוחריהן — אני פונה.

שתי מפלגות אלה לא הסתירו לפני הבחירות כי פנין הן כוועדות לקואליציה עם מפ"ם.

אבל לא לקואליציה סתם. לא לכל ממשלה. לא למקחימימכר ציני לחלוקת השלל.

הן הודיעו כי רצונן להשתתף בקואליציה למען שתי מטרת — האחת שלילית ומונעת, השניה חיובית וקונסטרוקטיבית.

אין נראות עתה הבטחות אלה על רקע המציאות. נוכח המצב שנוצר למחרת הבחירות?

המטרה הראשונה לשאיפה הקואליציונית היתה בכתיבה הקדם תרופה למכה. הצטיינה בה, בעיקר, מפ"ם.

היא אמרה: נבלום את הימין בכל מחיר. כלומר: ניתן את ידנו לקואליציה מפא"יית, וחהיה גם רעה, אם הדבר דרוש למניעת השתלטותה של חרות או יצירת תווה ובוהו בידי רפ"י, כי "עליית הימין פירושו — הרובן בית שלישי", כדברי יעקוב חזן.

הדעה כזאת היתה לגיטימית. יתכן, אומנם, שהיא סיפקה דלק למכונת-התעמולה של מפא"י, שניסתה בכל האמצעים ליצור פאניקה של "חרות בשער" או "רפ"י גוברת" שני דחלילים אלה הבריחו הרבה ציפורים לשובך של המערך. גם ציפורים מפא"יות. יתכן שמפ"ם חששה שזה הרע במיעוטו. שמא יעברו בוחרים רבים יותר למחנה המערך, אם לא תבטיח להם מפ"ם שתדאג גם היא ליציבות מול פני רפ"י וגח"ל.

כך או אחרת: הבטחה זו הדרה להיות אקטואלית.

הימין לא עלה. הוא נחל תבוסה מוחצת. רפ"י לא יצרה תווה ובוהו. יתכן כי נסחם עליה הגולל. לכן אין עוד שום צורך להקים קואליציה בלילמת השוביניזם, ההרפתקנות, והריאקציה. אין הסכנה קיימת עוד. סיבה זו התרוקנה מתוכנה. אל תהפוך, עתה, לאמתלה!

המטרה השניה של השאיפה הקואליציונית המוצהרת ה"ל של מפ"ם והליברלים העצמאיים היתה חיובית. הם אמרו לבוחר: תן לנו את הכוח הדרוש כדי שנוכל להקים קואליציה בלי הדתנים.

כלומר: אם יספיקו קולות מפ"ם והליברלים-העצמאיים ליצירת רוב עם המערך, בלי צורך בקולות העסקנים הדתיים — אפשר יהיה לחסל, סוף-סוף, את הכפייה הדתית. אפשר יהיה להכתיב לממשלה הבאה מדיניות חילונית, מתקדמת וימוקראטית.

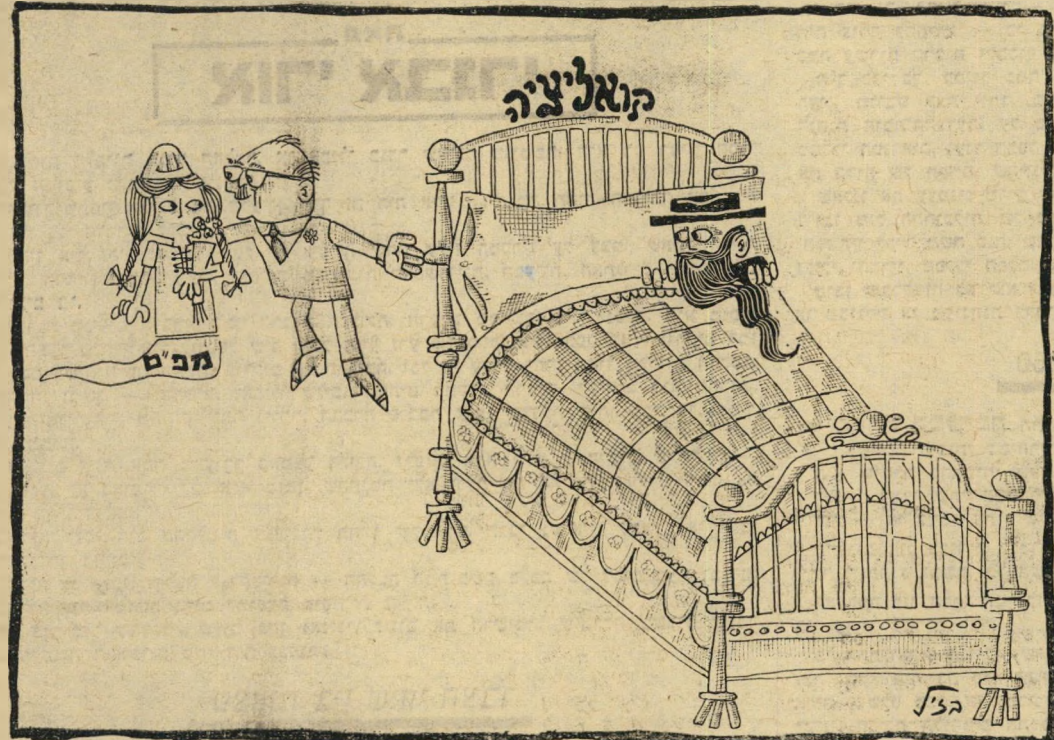
רוב כזה אומנם נוצר. למרות מפלח מפ"ם, ולמרות שתוקות הליברלים העצמאיים התגשמו אך בקושי, יש עתה רוב לקואליציה בלי הדתנים. ודווקא הודות לעליית המערך.

זוהי עובדת-היסוד של חלוקת-הכוחות בכנסת השישית: יש בה רוב מוחלט לקואליציה של המערך וגרוריו, הערכיים, מפ"ם והליברלים העצמאיים. אפשר להכריח את מפא"י להקים קואליציה כזאת.

אפשר להכתיב תנאים לקואליציה כזאת. כל דרך אחרת מצד מפ"ם ו/או הליברלים העצמאיים תהיה כנידה גסה במטרותיהם ה"מוצהרות, ואני מקווה שלא יתפתו ללכת בדרך כזאת.

יש תקדים עגום למצב כזה. הוא היה קיים בכנסת ה"שלישית.

הדרך בה הלכה מפ"ם או הביאה אותה ל"מבוי הפתום" בו היא תקועה מזה עשר שנים. בכנסת השלישית היה לקואליציה כזאת — בלי העסקנים הדתיים — רוב של 69 קולות. אבל דויד בן-גוריון לא

"בואי, ניכנס למיטה!"

והתקנות שעליהם מבוסס המימשל, המאפשר מעצר, כליאה, הגלייה וריתוק ללא מישפט, שיפוט צבאי, סגירת אזורים, הפקעת אדמות ועוד. אל יתן איש יד לתימרון-רמייה חדש של אישכול, המבקש לקיים את המימשל האמיתי תוך "פירוק המנגנון" ואחיות עיניים דומה.

- גניזת חוקי-הכפייה. כלומר: גניזת חוקי-המושבים, חוקי-השבת (עם או בלי "סטאטוס-קוו"), חוקי-הרופאים ועוד.
- התחלת פירוקה של הכפייה הדתית, עלידי ביטול חוקי-כפייה קיימים.
- ביטול חוק לשון הרע.
- צעדים ממשליים לעיבוד חוקה, תוך התחייבות להביא לחקיקתה הסופית תוך תקופת כהונתה של הכנסת השישית.

- מינוי שר לעניינים ערכיים, שיקים מיניסטריון לניהול כל המגעים ותיכנון כל היוזמות שמטרתם להביא לשלום ישראלי-ערבי.
- ניהול מדיניות סוציאלית מתקדמת, שפרטיה ייקבעו בהסכם פנימי של החזית.

אם תדחה מפא"י תוכנית מינימום זו — נניח לה להקים קואליציה עלובה ועכורה עם המפד"ל ופא"י. ארבע שנות כהונתה של קואליציה כזאת יכשירו את הקרקע לגיבוש המחנה החילוני והדמוקראטי, ולשינוי יסודי של פני המדינה. תעבור היוזמה לירי שוחררי-השלום ורודפיי הצדק!

כפייה הדתית ועם מפ"ם והליברלים העצמאיים.

עוד תירוץ יש להפריך מראש: שהרוב של קואליציה חילונית-מתקדמת יהיה קטן מדי.

לא דובים ולא יערי.

לקואליציה כזאת יש רוב של 62 קולות נגד 58 — רוב יתור גדול מכפי שיש לממשלתו של הארולד וילסון בפרלמנט הבריטי. יתר על כן:

"סיעת העולם הזה — כוח חדש" תתמוך בקואליציה כזאת (מבלי להצטרף אליה, כמובן) אם זו תגשים כמה מעקרונותיה.

יש להניח כי שתי הסיעות הקומוניסטיות, או אחת מהן, תתמוכנה בה אף הן.

כלומר: לקואליציה כזאת יכול להיות רוב של 67 נגד 53 — אם אכן תגשים תוכנית מינימום מוסכמת.

לפיכך, הרינו מתכבד בזה להציע רישית ופומבית להנהגת מפ"ם ולהנהגת המפלגה הליברלית העצמאית: תוקם מיידי חזית חילונית-מתקדמת-דמוקראטית, לקראת המשא-ומתן הקואליציוני. תורכב חזית זו מ"סיעות מפ"ם, המפלגה ה-